

РЕШЕНИЕ

КАРАР

26 март 2026 ел Кәкре Күл авылы № **18**

**Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Кәкре Күл авыл
жирлегендә бюджет процессы турында Нигезләмә хакында**

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Гавами хакимиятнең бердәм системасында жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Кәкре Күл авыл жирлеге Уставы, Аксубай районы прокуратурасының 2026 елның 11 февралендәге 02-08-02-2026/Прдп16-26-20920004 протесты нигезендә Кәкре Күл авыл жирлеге Советы **КАРАРЫ**:

1. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Кәкре Күл авыл жирлегендә бюджет процессы турында Нигезләмәне яңа редакциядә (1 нче кушымта) расларга.
2. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Кәкре Күл авыл жирлеге Советы «Кәкре Күл авыл жирлегендә бюджет процессы турында Нигезләмә» 2011 елның 19 декабрендәге 11 номерлы Карары (Кәкре Күл авыл жирлеге Советы №8 23.04.2014 ел, №122 17.02.2020 ел карарлары редакциясендә) үз көчен югалткан дип танырга.
3. Әлеге карарны хокукый мәгълүмат порталында рәсми рәвештә бастырып чыгарырга: <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында <http://Aksubaevo.tatarstan.ru> урнаштырырга.
4. Әлеге карар үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.
5. Әлеге карар рәсми басылып чыкканнан (халыкка житкерелгәннән) соң үз көченә керә.

Кәкре Күл авыл жирлеге башлыгы
Совет рәисе

С. С. Елисеев

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Кәкре Күл авыл жирлегендә бюджет процессы турында Нигезләмә

Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Кәкре Күл авыл жирлегенә бюджет керемнәрен булдыру һәм чыгымнарын гамәлгә ашыру барышында бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләре проектын (алга таба – жирлек) бюджетны проектын төзү һәм карау, аны үтәүне тикшереп тору, бюджет исәбен алып бару, бюджет хисапчылыгын төзү, карау һәм раслау тәртибен билгели.

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1. Бюджет процессының хокукий нигезе

1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы (алга таба - РФ БК), Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Гавами хакимиятнең бердәм системасында жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Жирлек уставы, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка нормалары нигезендә эшләнгән.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган терминнар һәм төшенчәләр әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән норматив актлардагы мәгънәсендә кулланыла.

3. Жирле үзидарә органнары авыл жирлекләре бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актларны үз компетенцияләре чикләрендә РФ БК нигезендә кабул итә.

Статья 2. Жирлек бюджетны турындагы карарның гамәлдә булу вакыты

1. Жирлек бюджетны турындагы карар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр РФ БК һәм (яисә) Жирлек бюджетны турындагы карар белән башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

Финанс елы календарь елга туры килә һәм 1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр дәвам итә.

2. Жирлек бюджетны турындагы карар билгеләнгән тәртиптә имзаланганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

3. Жирлектә бюджет процессын мәгълүмати тәмин итү дөүләт һәм муниципаль (ижтимагый) финанслар белән идарә итү өлкәсендә дөүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларын куллану юлы белән Россия Федерациясе БК таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла

Статья 3. Жирлекн ең бюджет вәкаләтләре.

1. Жирлекнең бюджет вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

-жирле бюджет проектын төзү һәм карау, жирле бюджетны раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп тору һәм жирле бюджет үтәлеше турындагы хисапны раслау тәртибен билгеләү;

-жирле бюджет проектын төзү һәм карау, жирле бюджетны раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп торуну гамәлгә ашыру, жирле бюджет үтәлеше турында хисап төзү һәм раслау;

-жирлекнең чыгым йөкләмәләрен билгеләү һәм үтәү;

-жирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирү тәртибен билгеләү, жирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирү;

-муниципаль бурычларны гамәлгә ашыру, муниципаль гарантияләр бирү, бюджет кредитлары бирү, муниципаль бурыч белән идарә итү һәм муниципаль активлар белән идарә итү;

Россия Федерациясе бюджет классификациясен куллану тәртибен жирле бюджетка караган өлешендә билгеләү, детальләштерү һәм билгеләү;

РФ БК тарафыннан жирле үзидарә органнарының бюджет вәкаләтләренә кертелгән башка бюджет вәкаләтләре.

2. Жирлекләрнең жирле үзидарә органнары, әлеге статьяның 1 пунктында санап үтелгән вәкаләтләр белән беррәттән, РФ БК нигезендә жирлек территориясе составына керүче аерым торак пунктларның, муниципаль берәмлекләр булмаган башка территорияләрнең керемнәре һәм чыгымнары сметаларын төзү, раслау һәм үтәү тәртибен билгеләү буенча бюджет вәкаләтләрен дә гамәлгә ашыралар.

Статья 4. Жирлек бюджетының хокукий рәвеше

1. Жирлекнең үз бюджеты бар.

2. Жирлек бюджеты Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Кәкре Күл авыл жирлегә Советы (алга таба - жирлек Советы) карары рәвешендә эшләнә һәм раслана.

3. Жирлек бюджеты муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәү өчен каралган.

Жирле үзидарә органнары тарафыннан жирлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәү өчен акчаларны белем бирүнең һәм тотуның башка рәвешләреннән файдалану рөхсәт ителми.

4. Жирлек бюджетында Россия Федерациясенәң бюджет классификациясе нигезендә жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча вәкаләтләргә гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә барлыкка килә торган жирлекнең чыгым йөкләмәләрен һәм аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан субвенцияләр исәбеннән башкарыла торган жирлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәүгә юнәлдерелә торган акчалар аерым карала.

5. Жирлек бюджетының состав өлеше сыйфатында аерым торак пунктларның, муниципаль берәмлекләр булмаган башка территорияләрнең керемнәре һәм чыгымнары сметалары каралырга мөмкин.

Статья 5. Жирлек бюджеты керемнәре

Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясе Бюджет законнары, салымнар һәм җыемнар турындагы законнар һәм башка мәҗбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә төзелә.

Статья 6. Жирлек бюджеты чыгымнары

Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, муниципаль хокукый актлар, халыкара һәм башка шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында жирлек бюджеты акчалары исәбеннән үтәлгән тиешле федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрән Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чикләүләр белән бәйлә чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла..

Статья 7 . Жирлекнең чыгым йөкләмәләре

1. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре:

-жирле эһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар кабул итү һәм

федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнары хәл итәргә хокуклы булган башка мәсьәләләргә, шулай ук жирлек (жирлек исемнән) тарафыннан әлеге мәсьәләләр буенча шартнамәләр (килешүләр) төзүгә.

-жирле үзидарә органнары үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрән гамәлгә ашырганда муниципаль хокукый актлар кабул итү;

-муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан жирлек исемнән шартнамәләр (килешүләр) төзү.

2. Жирлекнең әлеге статьяның 7.1 пунктының икенче һәм дүртенче абзацларында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм үз керемнәре һәм жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы исәбеннән үтәлә.

3. Жирлекнең әлеге статьяның 1 пунктындагы өченче абзацында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре РФ БК каралган тәртиптә Татарстан Республикасы бюджетыннан жирле бюджетларга бирелә торган субвенцияләр исәбеннән һәм чикләрендә үтәлә.

4. Жирле үзидарә органнары үз финанс чаралары булганда гына (бюджетара трансфертлардан тыш) башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйлә һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән үз компетенцияләреннән төшереп калдырылмаган чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуклы.

Статья 8. Жирлектә бюджет процессы принциплары һәм этаплары

1. Жирлектә бюджет процессы РФ БК билгеләгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә.

2. Жирлектә бюджет процессы төп этапларны үз эченә ала:

жирлек бюджеты проектың төзү;

жирлек бюджетын карау һәм раслау; жирлек бюджеты үтәләше; жирлек бюджеты үтәләшен тикшереп тору; бюджет исәбен гамәлгә ашыру;

бюджет хисабын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау.

2 бүлек. Бюджет процессында катнашучылар, бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

Статья 9. Жирлектә бюджет процессында катнашучылар

Жирлектә бюджет процессында катнашучылар була:

- 1) Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Кәкре Күл авыл жирлеге башлыгы (алга таба-жирлек башлыгы);
- 2) Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Кәкре Күл авыл жирлеге Советы (алга таба-жирлек Советы);
- 3) Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Кәкре Күл авыл жирлеге Башкарма комитеты (алга таба-жирлек башкарма комитеты);
- 4) жирлекнең ревизия комиссиясе (тышкы муниципаль финанс контроле органы);
- 5) жирлек Башкарма комитеты органы (вазыйфаи зат) (эчке муниципаль финанс контроле органы, финанс органы);
- 6) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр) ;
- 7) бюджет керемнәренә баш администраторлары (администраторлары) ;
- 8) бюджет кытлыгын финанслау чыганақларының баш администраторлары (администраторлары) ;
- 9) бюджет акчаларын алучылар

Статья 10. Жирлек башлыгы бюджет вәкаләтләре.

Жирлек башлыгы:

- 1) финанс һәм бюджет мәсьәләләре буенча жирлек Советы кабул иткән муниципаль хокукый актларны жирлек уставында билгеләнгән тәртиптә имзалый һәм халыкка житкерә;
- 2) үзәң Россия Федерациясе бюджет законнарында, жирлек Уставында һәм жирлекнең башка муниципаль хокукый актларында беркетелгән башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

Статья 11. Жирлек Советы бюджет вәкаләтләре

Жирлек Советы:

- 1) жирлек бюджетын һәм аның үтәләше турындагы еллык хисапны карый һәм раслай;
- 2) үз утырышларында жирлек бюджеты үтәләшенә аерым мәсьәләләрен карау барышында, жирлек Советы үткәрә торган тыңлаулар барышында һәм депутат гарызнамәләренә бәйлә рәвештә тикшереп тора;
- 3) ағымдагы елга жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертә;
- 4) Россия Федерациясенә Салымнар һәм җыемнар турындагы законнары нигезендә жирле салымнарны һәм җыемнарны билгели, үзгәртә һәм юкка чыгара;
- 5) жирле салымнар буенча салым ташламаларын, аларны куллану нигезләрен һәм тәртибен билгели;
- 6) бюджет үтәләшен тикшереп торучы органнарның хокукый статусын төзи һәм билгели
- 7) РФ БК, бюджет законнарының башка хокукый актлары, жирлек уставы һәм әлегә Нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра

Статья 12. Жирлек Башкарма комитеты бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек Башкарма Комитеты:

- 1) бюджет проектын төзүне тээмин итә һәм аны кирәкле документлар һәм материаллар белән бергә жирлек Советы раславына кертә;
- 2) Әгәр РФ БКда башкасы каралмаган булса, бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яисә) бирү тәртибен эшли һәм раслый;
- 3) жирлек бюджеты үтөлешен һәм бюджет хисабын төзүне тээмин итә;
- 4) жирлек советын раслауга бюджет үтөлеше турында хисап тапшыра;
- 5) муниципаль бурыч белән идарә итүне тээмин итә;
- 6) муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) муниципаль задание булдыру тәртибен һәм муниципаль задание үтөлешен финанс белән тээмин итү тәртибен билгели;
- 7) РФ БК һәм (яисә) аның нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыра.

2. Жирлек Башкарма комитетының жирле бюджетны төзүне һәм аның үтөлешен оештыручы органы (вазыйфаи заты) (алга таба - финанс органы).

Финанс органы:

- 1) жирлек бюджеты проектын төзи һәм аны жирлек Советына кертү өчен кирәкле документлар һәм материаллар белән тапшыра;
- 2) жирлек бюджеты үтөлешен оештыра;
- 3) бюджет хисабын төзү тәртибен билгели;
- 4) бюджет акчаларының баш администраторларына карата финанс менеджменты сыйфатына мониторинг үткәрә, аңа бюджет вәкаләтләрен үтәү сыйфаты, шулай ук муниципаль ихтыяжларны тээмин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр сатып алулар, активлар белән идарә итү сыйфаты мониторингы керә, ул үзә билгеләгән тәртиптә;
- 5) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләренә гамәлгә ашыра.

Финанс органы яисә башка вәкаләтле органнар ай саен Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджетының касса үтөлеше турында хисап төзиләр һәм тапшыралар.

Жирлекнең финанс органының аерым бюджет вәкаләтләре жирлек администрациясе һәм район администрациясе арасындагы килешү нигезендә муниципаль районның финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Жирлек башкарма комитеты органы (вазыйфаи заты) :

- 1) бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган, шул исәптән муниципаль учреждениеләрнең бухгалтерлык исәбенә, бухгалтерлык (финанс) хисабын төзүгә һәм тапшыруга таләпләр билгели торган хокукый актлар нигезләмәләренең үтөлешен тикшереп тора;
- 2) физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләренә һәм йөкләмәләренә билгели торган хокукый актлар нигезләмәләренең үтөлешен, муниципаль мөлкәт белән идарә иткәндә һәм эш иткәндә һәм (яисә) аннан файдаланганда жирлек бюджеты керемнәрен булдыруны һәм чыгымнарын гамәлгә ашыруны, шулай ук жирлек бюджетыннан, муниципаль контрактлардан акчалар бирү турындагы шартнамәләренң (килешүләренң) шартларын үтәүне тикшереп тора;

3) жирлек бюджетыннан акчалар бирү турындагы шартнамэләрне (килешүләрне) үтәү максатларында төзелгән шартнамэләр (килешүләр) шартларының, шулай ук РФ БК каралган очрактарда муниципаль контрактларны үтәү максатларында төзелгән шартнамэләр (килешүләр) шартларының үтәлешен тикшереп тора;

4) жирлек акчаларын бирү һәм (яисә) алардан файдалану нәтижәләре турындагы хисапларның, муниципаль биремнәрнең үтәлеше турындагы хисапларның, жирлек бюджетыннан акчалар бирү нәтижәләгә күрсәткечләре күрсәткечләренә ирешү турындагы хисапларның дөреслеген тикшереп тора;

5) Сатып алулар өлкәсендә муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясә законнарында каралган контрольне гамәлгә ашыра.

Эчке муниципаль финанс контроле Россия Федерациясә Хөкүмәтенең норматив хокукый актлары белән расланган федераль стандартлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 13. Жирлек ревизия комиссиясә бюджет вәкаләтләре

Жирлекнең ревизия комиссиясә муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча бюджет вәкаләтләрен РФ БК нигезендә гамәлгә ашыра.

Жирлекнең ревизия комиссиясә шулай ук башкара:

1) бюджет акчаларыннан файдалануның экономияләлеген һәм нәтижәләлеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелек аудитына;

2) жирлек бюджеты турындагы карарлар проектларына, шул исәптән жирлек бюджеты күрсәткечләренә (параметрларының һәм характеристикаларының) нигезләлегенә экспертиза ясау;

3) муниципаль программаларга экспертиза ясау;

4) жирлектә бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган тайпылышларны бетерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

5) жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү;

6) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренә Баш администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары (алга таба - бюджет акчаларының Баш администраторлары) тарафыннан эчке финанс аудитын гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

7) «Россия Федерациясә субъектларының, федераль территорияләренә һәм муниципаль берәмлекләренә контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән башка мәсьәләләргә.

Жирлекнең ревизия комиссиясәнең бюджет вәкаләтләре килешү нигезендә районның контроль-хисап органына тапшырылырга мөмкин.

Статья 14. Бюджет акчаларын бүлүченә бюджет вәкаләтләре

1. Бюджет акчаларын баш бүлүчә:

1) аңа расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәләлеген, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәмин итә;

2) үзенә буйсынган бюджет акчаларын күрсәтүчеләренә һәм алучыларның исемлеген төзи;

- 3) үзенә расланган бюджет йөкләмәләре һәм бюджет ассигнованиеләре лимитлары чикләрендә үтәлгә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;
- 4) бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләренен нигезләмәләрен төзи;
- 5) бюджет язмасын төзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы бюджет акчаларын күрсәтүчеләр һәм алуучылар буенча бүлә һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен үти;
- 6) бюджет йөкләмәләре лимитларын булдыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- 7) җыелма бюджет язмасын төзү һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- 8) казна учреждениеләре булып торган бюджет акчаларын алуучыларның ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;
- 9) муниципаль биремнәр төзи һәм раслый;
- 10) алуучылар тарафыннан максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрен, субвенцияләрен һәм башка бюджетара трансфертларның, шулай ук РФ БК билгеләгән башка субсидияләрен һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнең үтәлешен тәмин итә;
- 11) бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет хисабын төзи;
- 12) жирлек исемнән үзенә буйсынган бюджет акчаларын алуучыларның акчалата йөкләмәләре буенча җавап бирә;
- 13) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;
- 14) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

2. Бюджет акчаларын бүлүче:

- 1) жирлек бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра;
- 2) бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы бюджет акчаларын күрсәтүчеләр һәм (яисә) алуучылар буенча бүлә һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен үти;
- 3) бюджет акчаларын үз карамагында булган баш бүлүчегә бюджет язмасын төзү һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- 4) алуучылар тарафыннан максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрен, субвенцияләрен һәм башка бюджетара трансфертларның, шулай ук РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы билгеләгән башка субсидияләрен һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнең үтәлешен тәмин итә;
- 5) бюджет акчаларын тиешле баш бүлүче билгеләгән очракта һәм тәртиптә үз карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүченең аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;
- 6) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра.

3. Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүче судта жирлек исемнән жирлеккә карата дөгъвалар буенча җавап бирүче вәкиле буларак чыгыш ясый:

1) жирле үзидарэ органнарының яисэ шушы органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамэллэре (гамэл кылмавы) нәтижәсендә ведомстводан чыгып, шул исәптән жирле үзидарэ органнарының законга яисэ башка хокукый актка туры килми торган актларын чыгару нәтижәсендә физик затка яисэ юридик затка китерелгән зыянны каплау турында;

2) казначылык органнарында, финанс органында (Россия Федерациясе Үзәк банкы учреждениесендә яисэ кредит оешмасында) шәхси счёты (Счёты) ачылмаган бурычлы казна учреждениесеннән акчалар, шул исәптән суд чыгымнарын түләтү турында;

3) ул ведомство буйсынуындагы казна учреждениесе булган бюджет акчаларын алуыга аның акча йөкләмәләрен үтәү өчен житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары житәрлек булмаганда күрсәтелә торган;

4) жирлеккә карата Федераль закон нигезендә тиешле гавами-хокукый берәмлек мәнфәгатләрән Россия Федерациясе Бюджет законнары нигезендә жирлек бюджет акчаларын баш бүлүче вәкаләтләрән гамәлгә ашыручы орган тәкъдим итә торган башка дэгъвалар буенча.

4. Жирлек бюджет акчаларын баш бүлүче судта жирлек исеменнән гамәлләре (гамэл кылмаулары) жирлек казнасы хисабына зыянны каплауга китергән затларга карата Россия Федерациясе Гражданлык кодексының 1081 статьясындагы 3.1 пункты нигезендә регресс тәртибендә акчаларны түләтү турындагы дэгъвалар буенча дэгъвачы вәкиле буларак чыгыш ясый.

Статья 15. Бюджет керемнәре баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре

Жирлек бюджет керемнәренә баш администраторы:

1) жирле бюджет керемнәренә үзенә буйсынган администраторлары исемлеген төзи;

2) жирлек бюджетының уртача сроклы финанс планын һәм (яисә) проектын төзү өчен кирәкле белешмәләр тапшыра;

3) касса планын төзү һәм алып бару өчен белешмәләр тапшыра;

4) жирлек бюджет керемнәренә баш администраторының бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;

5) Россия Федерациясе керемнәре чыганакалары исемлегенә һәм бюджет керемнәре чыганакалары реестрына кертү өчен аңа беркетелгән керем чыганакалары турында белешмәләр тапшыра;

6) бюджетка керемнәр керемнәрен фаразлау методикасын раслый

7) мондый методикага Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә;

8) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

9) үзенә буйсынган бюджет акчалары администраторларына карата финанс менеджменты сыйфатына мониторинг үткәрә, аңа бюджет вәкаләтләрән үтәү сыйфаты, шулай ук активлар белән идарә итү сыйфаты, муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр сатып алулар сыйфаты мониторингы керә, ул үзе билгеләнгән тәртиптә;

10) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

1. Жирлек бюджетты керемнәре администраторы:

1) алар буенча бюджетка түләүләрен, пеняларны һәм штрафларны исәпләүне, исәпкә алуны һәм аларның дөреслеген, тулылыгын һәм вакытында башкарылуын тикшереп тора;

2) бюджетка түләүләр, пенялар һәм штрафлар буенча бурычларны түләтүне гамәлгә ашыра;

3) бюджетка артык түләнгән (түләтелгән) түләүләрен, пеняларны һәм штрафларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентларны һәм артык түләтелгән суммаларга исәпләнгән процентларны кире кайтару турында Карар кабул итә һәм Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә кире кайтаруны гамәлгә ашыру өчен Федераль казначылык органына йөкләмә тапшыра;

4) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләрен исәпкә алу (төгәлләштерү) турында Карар кабул итә һәм Федераль казначылык органына хәбәрнамә тапшыра;

5) бюджет керемнәренә баш администраторы билгеләгән очракта һәм тәртиптә бюджет керемнәренә баш администраторына бюджет керемнәренә баш администраторы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле белешмәләрен һәм бюджет хисаплылыгын төзи һәм тапшыра;

б) сумманы күчерү көненнән дә соңга калмыйча бирә, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр өчен физик һәм юридик затларның акчаларын түләү өчен кирәкле мәгълүматны, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының керемнәрен формалаштыру чыганаclarы булган башка түләүләрен «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру турында» 2010 елның 27 июлендәге 210-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртип нигезендә дәүләт һәм муниципаль түләүләр турында дәүләт мәгълүмат системасын, Россия Федерациясе законнарында каралган очраклардан тыш;

7) бюджетка түләүләр буенча бурычны түләтүгә өметсез дип тану турында Карар кабул итә;

8) бюджетка түләүләр, алар буенча пенялар һәм штрафлар буенча дебитор бурычларын түләтү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруның Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә эшләнгән регламентын билгели;

9) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

10) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

2. Жирле бюджет керемнәренә Баш администраторлары исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә жирле администрация тарафыннан раслана.

Статья 16. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре

1. Жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторы:
  - 1) бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының үзенә буйсынган администраторлары исемлекләрен төзи;
  - 2) бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәрне һәм түләүләрне планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра (бюджетның бердәм сетындагы калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән, бердәм салым түләвенә бәйлә операцияләрдән, Евразия икътисадый берлеге хокукында һәм Россия Федерациясе законнарында мәжбүри түләүлэргә карата каралган аванс түләвенә бәйлә операцияләрдән, акчалата түләүгә бәйлә операцияләрдән тыш) Евразия икътисадый берлегенә хокукында һәм Россия Федерациясенә таможня жайга салуы турындагы законнарында каралган нигез белән;
  - 3) үз карамагына бүлеп бирелгән бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларын юкка чыгару өчен билгеләнгән ассигнованиеләрдән файдалануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәмин итә;
  - 4) бюджет ассигнованиеләрен бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының ведомство буйсынуындагы администраторларына бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;
  - 5) бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторының бюджет хисабын төзи;
  - 6) бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча Кертемнәрне фаразлау методикасын Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага гомуми таләпләр нигезендә раслый;
  - 7) бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи;
  - 8) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра.
2. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары администраторы:
  - 1) бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәрне һәм түләүләрне планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра (бюджетның бердәм сетындагы калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән, бердәм салым түләвенә бәйлә операцияләрдән, Евразия икътисадый берлеге хокукында һәм Россия Федерациясе законнарында мәжбүри түләүлэргә карата каралган аванс түләвенә бәйлә операцияләрдән, акчалата түләүгә бәйлә операцияләрдән тыш) Евразия икътисадый берлегенә хокукында һәм Россия Федерациясенә таможня жайга салуы турындагы законнарында каралган нигез белән;
  - 2) бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының бюджетка тулылыгын һәм үз вакытында керүен тикшереп тора;
  - 3) бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджетка керемнәрне һәм бюджеттан түләүләрне тәмин итә;
  - 4) бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;
  - 5) бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторы билгеләгән очракта һәм тәртиптә бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторының аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра, аның карамагында;
  - 6) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

7) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра

Статья 17. Бюджет акчаларын алучының бюджет вәкаләтләре

Бюджет акчаларын алучы:

- 1) бюджет сметасын төзи һәм үти;
- 2) бюджет йөкләмәләренен һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләренен житкерелгән лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;
- 3) үзенә каралган бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның нәтижәләгән, максатчан характерын тәмин итә;
- 4) бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- 5) бюджет исәбен алып бара (бухгалтер исәбен алып баруны тәмин итә);
- 6) бюджет хисабын төзи (бюджет хисабын булдыруны тәмин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет хисабын бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бирә;
- 7) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;
- 8) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

3 бүлек. Жирлек бюджетты проектын төзү

Статья 18. Гомуми нигезләмәләр

1. Жирлек бюджетты проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү максатларында социаль - икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.
2. Жирлек бюджетты проекты РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлегә Нигезләмә нигезендә жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә төзелә.
3. Жирлек бюджетты проекты жирлек Советы карары нигезендә өч елга (Чираттагы финанс елы һәм план чорына) төзелә һәм раслана.
4. Жирлек бюджетты проекты төзү-жирлек Башкарма комитетының аерым бер өстенлегә.
5. Жирлек бюджетты проекты турыдан-туры финанс органы төзи.

Статья 19. Жирлек бюджетты проекты төзү өчен кирәкле белешмәләр.

Жирлек бюджеттының проекты төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Россия Федерациясе Федераль Собраниеһенә Россия Федерациясе Президенты юлламасы нигезләмәләре;

Татарстан Республикасы Дәүләт Советына Татарстан Республикасы Башлыгының (Рәис) юлламасы;

Россия Федерацияһенә милли үсеш максатларын һәм халыкка ачык хакимият органнары эшчәнлегенә аларга ирешү юнәлешен билгели торган документларда;

Поселение бюджет һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләре;

халыкның социаль-икътисадый үсешен фаразлау;

озак сроклы чорга жирлек бюджет фаразында (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразы проекты);

муниципаль программаларда (муниципаль программалар проектларында, күрсәтелгән программалар проектларында).

3. Жирлек бюджеты проекты үз вакытында һәм сыйфатлы төзү максатларында финанс органы жирлек Башкарма комитетының башка вазыйфай затларынан, шулай ук жирле үзидарәнең башка органнарыннан кирәкле белешмәләр алырга хокуклы.

Статья 20. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы

1. Социаль-икътисадый үсеш фаразы Жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә ел саен кимендә өч егга әзерләнә. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразын эшләү жирлекнең Башкарма комитеты (Башкарма комитетының вәкаләтле вазыйфай заты) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Социаль-икътисадый үсеш фаразы жирлек советына жирле бюджет проекты кертү турында карар кабул итү белән бер үк вакытта жирлек Башкарма комитеты тарафыннан хуплана.

3. Бюджет проекты төзү яисә карау барышында жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразын үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

Жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы, РФ БК 154 статьясындагы 1 пунктының икенче абзацында билгеләнгән очрактан тыш, Жирлек башкарма комитеты һәм район башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә, муниципаль район Башкарма комитеты тарафыннан эшләнергә мөмкин.

Статья 21. Жирлек бюджеты керемнәрен фаразлау

1. Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясе законнарының, Татарстан Республикасы законнарының һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының салым булмаган керемнәрен билгели торган Жирлек Советы карарларының күрсәтелгән көнгә гамәлдә булган территорияне социаль-икътисадый үстерү фаразы нигезендә фаразлана

2. Жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмен үзгәртүгә китерә торган һәм жирле бюджет турында карар проекты кертелгәннән соң кабул ителгән федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Жирлек Советы карарлары агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджетка үзгәрешләр керткәндә чираттагы финанс елында, агымдагы финанс елы күрсәткечләре өлешендә исәпкә алына.

Статья 22. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, РФ БК 174.2 статьясында билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып, финанс органы билгели торган методика тәртибендә һәм нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 23. Салым чыгымнарының исемлеге һәм бәясә

1. Халыкның салым чыгымнары исемлеге жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә муниципаль программалар буенча, шулай ук муниципаль программаларга карамаган эшчәнлек юнәлешләре буенча төзелә.

2. Халыкның салым чыгымнарын бәяләү ел саен, Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләренә үтәп, Жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләрен формалаштырганда, шулай ук муниципаль программаларны гамәлгә ашыруның нәтижәләгән бәяләгәндә исәпкә алына.

Статья 24. Муниципаль программалар

1. Муниципаль программалар Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары Жирлек башкарма комитеты тарафыннан үзе билгели торган тәртиптә билгеләнә. Муниципаль программаларны эшләү һәм күрсәтелгән программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында карарлар кабул итү тәртибе жирлек Башкарма комитеты карары белән билгеләнә.

2. Муниципаль программалар бюджет турындагы карарга агымдагы финанс елның 1 февраленнән дә соңга калмыйча туры китерелергә тиеш.

3. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс ягыннан тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме жирлек бюджетының һәр программа буенча жирле бюджет чыгымнарының максатчан маддәсе турында карар белән, Жирлек башкарма комитеты билгеләгән муниципаль программалар исемлегә һәм структурасы нигезендә раслана.

4. Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны гамәлгә ашыруның нәтижәләлеген бәяләү үткәрелә. Күрсәтелгән бәяләүне үткәрү тәртибе һәм аның критерийлары жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча жирлек башкарма комитеты тарафыннан чираттагы финанс елыннан башлап элек расланган муниципаль программаны туктату яисә үзгәртү, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклеген турында Карар кабул ителергә мөмкин.

4 бүлек. Бюджет проектын төзү, карау һәм раслау.

Статья 25. Гомуми нигезләмәләр.

1. Бюджет турындагы карарда бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренен гомуми күләме, бюджет чыгымнарының гомуми күләме, бюджет кытлыгы (профициты), шулай ук РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, жирлек Советы карарлары (бюджет турындагы Карардан тыш) белән билгеләнгән башка күрсәткечләр керә.

2. Жирлек бюджеты турындагы карар белән раслана:

РФ БК 160.1 статьясында каралган очрақларда бюджет керемнәренен Баш администраторлары Исемлеген;

РФ БК 160.2 статьясында каралган очрақларда бюджет кытлыгын финанслау чыганақларының Баш администраторлары Исемлеген;

бюджет ассигнованиеләрен чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемчәләре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча йә чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемчәләре һәм төркемчәләре) буенча һәм (яисә) максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча бүлү) Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджетлар чыгымнары классификациясе чыгымнары төрләре, шулай ук бюджетлар чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча, РФ БК, Татарстан Республикасы законы, жирлек Советы карары белән билгеләнгән;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме;

Чираттагы финанс елында һәм план чорында башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

план чорының беренче елына шартлы рәвештә раслана торган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 2,5 проценты күләмендә (Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан максатчан билгеләнештәге бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 5 проценты күләмендә жирлек (Россия Федерациясә бюджет системасының максатчан билгеләнештәге башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары;

муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге күрсәтеләп, ;

жирлек бюджетының жирлек Советы карары белән билгеләнгән башка күрсәткечләре.

3. Бюджет турындагы карар белән, тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменнән тыш, бюджет турындагы карар белән билгеләнгән максатларга чираттагы финанс елыннан башлап кертелгә (бюджетта чагылыш табырга) тәкъдим ителә торган салым булмаган аерым төр керемнәр буенча бюджет керемнәреннән файдалану каралырга мөмкин.

Статья 26. Жирлек Советы каравына бюджет турында карар проекты кертү

1. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты бу елның 15 ноябрәненнән дә соңга калмыйча жирлек Советы каравына жирлек Башкарма комитеты тарафыннан кертелә.

2. Проект белән бер үк вакытта жирлек Советына бюджет турындагы карарлар тапшырыла:

1) жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләре;

2) агымдагы финанс елының узган чорында жирлекне социаль-икътисадый үстерүнең беренчел йомгаклары һәм агымдагы финанс елында жирлекне социаль-икътисадый үстерүнең көтелә торган йомгаклары;

3) жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы;

4) Чираттагы финанс елына һәм план чорына төп характеристикалар фаразы (керемнәренә гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, жирлек бюджеты кытлыгы (профициты));

5) бюджет проектына аңлатма язуы;

- 6) бюджетара трансфертларны бүлү методикалары (методикалар проектлары) һәм исәп-хисаплары;
- 7) Чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына һәм план чорының һәр елына муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге;
- 8) агымдагы финанс елына жирлек бюджетының көтелә торган үтәлешен бәяләү;
- 9) күрсәтелгән бюджет сметаларына карата финанс органы белән каршылыктар килеп чыккан очракта бирелә торган жирлек Советы, тышкы муниципаль финанс контроле органнары тарафыннан тәкъдим ителгән элекке органнарның бюджет сметалары проектлары;
- 10) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәре чыганакалары реестрлары;
- 11) муниципаль программалар паспортлары (паспортлар проектлары) (күрсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары);
- 12) башка документлар һәм материаллар.

3. Әгәр тапшырылган документлар һәм материаллар составы элекке статьяның 2 өлеше таләпләренә туры килмәсә, жирле бюджет турындагы карар проекты эшләп бетерү өчен жирлек башкарма комитетына кире кайтарылырга тиеш.

Статья 27. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты буенча гавами тыңлаулар

1. Жирлек Советы утырышында жирле бюджет турындагы карар проекты каралганчы, элекке проектның жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә гавами тыңлаулары үткәрелә.

2. Гавами тыңлаулар йомгаклары буенча жирле бюджет турында карар проекты буенча тәкъдимнәр һәм искәرمәләр төзелә, алар жирлек Башкарма комитетына жиберелә һәм жирле бюджет турында карар проектын карау алдыннан жирлек Советына житкерелә.

Статья 28. Жирлек бюджеты турындагы карар проектын карау һәм аны раслау тәртибе

1. Бюджет турындагы карар проектын карау һәм аны раслау тәртибе РФ БК таләпләре нигезендә жирлек Советы карары белән билгеләнә.

2. Жирлек Башкарма комитеты бюджет турындагы карар проектын жирлек Советына керткән көннән алып ике эш көне эчендә жирлек Советы Рәисе аны экспертиза уздыру өчен ревизия комиссиясенә жиберә.

3. Ревизия комиссиясе күрсәтелгән проектны алган көннән алып ике атна эчендә тапшырылган документларның һәм материалларның Россия Федерациясе бюджет законнарына туры килүе турында бәяләмә әзерли.

4. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты Ревизия комиссиясе бәяләмәсе белән комиссиягә, шулай ук жирлек Советы депутатларына карауга жиберелә.

5. Ревизия комиссиясе бәяләмәсе жирлек Советы депутатлары тарафыннан жирлек бюджеты турындагы карар проектына төзәтмәләр әзерләгәндә исәпкә алына.

6. Жирлек Советы рәисе ревизия комиссиясе бәяләмәсе нигезендә бюджет турындагы карар проектын жирлек Советы каравына кабул итү йә аны эшләп бетерү өчен жирлек башкарма комитетына кайтару турында Карар кабул итә.

7. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты барлык кирәкле документлар һәм материаллар белән бергә жирлек башкарма комитеты тарафыннан жирлек Советына эшләп бетерүгә кергән көннән алып биш эш көне эчендә тапшырылырга тиеш.

8. Жирлек советы жирлек бюджеты турындагы карар проектын бер укылышта карый.

9. Жирлек бюджеты проекты, жирлек бюджетын раслау турындагы карар жирлек Советы тарафыннан рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

Статья 29 . Жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү тәртибе

1. Жирлек Башкарма комитеты әлеге карарны хокукый жайга салу предметы булган барлык мәсьәләләр буенча бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү хакында карар проектын эшләүне тәэмин итә һәм аны жирлек советына тапшыра.

2. Жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү турындагы карар проектын турыдан-туры финанс органы эшли.

3. Жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү турындагы карар проектын карау һәм раслау жирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карарына үзгәрешләр кертү турындагы карары жирлек уставында билгеләнгән тәртиптә имзаланганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш.

5 бүлек. Жирлек бюджеты үтәлеше

Статья 30. Жирлек бюджеты үтәлеше нигезләре.

1. Бюджет үтәлешен жирлек Башкарма комитеты тәэмин итә.

2. Бюджет үтәлешен оештыру финанс органына йөкләнә.

3. Бюджет үтәлеше жыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә оештырыла.

4. Бюджет кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуында үтәлә.

5. Агымдагы финанс елында бюджет ассигнованиеләре бүлеп бирүне таләп итүче суд актларын (затларга китерелгән зыянны компенсацияләү максатларында чыгарылган суд актларыннан тыш) үтәү чыгымнарның суд актында билгеләнгән максатларга туры килә торган статьялары буенча жирлек бюджеты турындагы карарда каралган ассигнованиеләр чикләрендә гамәлгә ашырыла.

Статья 31. Жирлекнең жыелма бюджет язмасы

1. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе финанс органы тарафыннан билгеләнә.

Жыелма бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү финанс органы житәкчесе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре жирлек бюджеты турындагы карарга туры килергә тиеш.

Жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү турында Карар кабул ителгән очракта, финанс органы житәкчесе жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләрне раслый.

3. Жыелма бюджет язмасына РФ БК 217 статьясының 3 пунктында каралган очрактарда жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертелмичә, финанс органы житәкчесе карарлары нигезендә үзгәрешләр кертелергә мөмкин.

4. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре, РФ БК 190 һәм 191 статьяларында каралган очрактардан тыш, чираттагы финанс елы башланганчы бюджет акчаларын төп бүлүчеләргә житкерелә.

5. Жирлек Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы карарында (жирлекнең бюджет турындагы карарыннан тыш) финанс органы житәкчесе карарлары нигезендә бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә генә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү өчен өстәмә нигезләр каралырга һәм (яисә) бюджет турындагы карарда күрсәтелгән өстәмә нигезләрне билгеләү турындагы нигезләмәләр каралырга мөмкин.

Статья 32. Касса планы

Финанс органы касса планын төзү һәм алып бару тәртибен, шулай ук бюджет акчаларын баш урнаштыручылар, жирле бюджет керемнәренең Баш администраторлары, жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары тарафыннан касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәкле белешмәләрне формалаштыру һәм тапшыру тәртибен, составын һәм вакытларын билгели.

Муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр өчен түләү буенча бюджеттан күчерүләр фаразы муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен сатып алуларны планлаштырганда билгеләнгән товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр срокларын һәм муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр буенча акчалата йөкләмәләрне түләү күләмнәрен исәпкә алып төзелә.

Касса планын төзү һәм алып бару финанс органы яисә жирлекнең жирле администрациясенә вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Статья 33. Керемнәр һәм чыгымнар буенча жирлек бюджеты үтәлеше.

1. Керемнәр буенча жирлек бюджеты үтәлеше Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы бюджет кануннары, РФ БК нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Чыгымнар буенча жирле бюджетны үтәү РФ БК таләпләрен үтәгән килеш финанс органы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Статья 34. Жирле бюджетның жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча үтәлеше

1. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары, администраторлары тарафыннан жыелма бюджет язмасы нигезендә, бюджетның бердәм сөтүнда калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, РФ БК нигезләмәләре нигезендә финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәләргә тиешле акча йөкләмәләрен түләүне санкцияләү финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Статья 35. Шәхси сөтүлар

1. Жирле бюджет керемнәре администраторларының операцияләрен исәпкә алу Федераль Казначылыкта ачылган шәхси сөтүларда башкарыла.

2. Жирле бюджетны үтәү буенча операцияләрен исәпкә алу, РФ БК билгеләгән очрактардан тыш, финанс органында ачыла торган шәхси сөтүларда, Федераль казначылыкта финанс органына ачыла торган шәхси сөтүларда башкарыла.

3. Муниципаль бюджет һәм автоном учреждениеләр акчалары белән операцияләрен исәпкә алу, федераль законнарда билгеләнгән очрактардан тыш, ул финанс органында ача торган шәхси сөтүларда башкарыла.

4. Финанс белән тәэмин итү чыганагы жирле бюджеттан бирелгән акчалар булган бюджет акчаларын алуучыларның акчалары белән операцияләрне исәпкә алу федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, жирлек Советы карарларында билгеләнгән очракларда ул финанс органында ача торган шәхси счетларда башкарыла.

5. Финанс белән тәэмин итү чыганагы РФ БК 242.26 статьясында күрсәтелгән акчалар булган казначылык озата йөрүендә катнашучыларның акчалары белән операцияләрне исәпкә алу федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, жирлек Советы карарларында билгеләнгән очракларда финанс органында ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.

6. Әлеге статьяда күрсәтелгән лицевый счетлар бюджет процессында катнашучыларга, бюджет һәм автоном учреждениеләргә, бюджеттан акча алуучыларга, казначылык озатуында катнашучыларга алар турындагы белешмәләр бюджет процессында катнашучылар реестрына кертелгәннән соң, шулай ук бюджет процессында катнашучылар булмаган юридик затларга ачыла.

Статья 36. Бюджет сметасы

1. Казна учреждениесенә бюджет сметасы Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә казна учреждениесе карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүче билгеләгән тәртиптә төзелә, раслана һәм алып барыла.

Бюджет акчаларын баш бүлүченә бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы булып торучы казна учреждениесенә бюджет сметасы шушы органның житәкчесе яисә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә шушы орган исемнән эш итәргә вәкаләтле башка зат тарафыннан раслана.

2. Казна учреждениесенә бюджет сметасының расланган күрсәткечләре казна учреждениесе функцияләрен башкаруны тәэмин итү буенча бюджет йөкләмәләрен кабул итүгә һәм (яисә) үтәүгә аңа кадәр житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитларына туры килергә тиеш.

Казна учреждениесенә бюджет сметасы муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуларны гамәлгә ашыру өчен муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуларның план - графикларын төзегәндә каралган финанс белән тәэмин итү күләмнәрен исәпкә алып төзелә, алар муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуга бюджет йөкләмәләрен кабул итүгә һәм (яисә) үтәүгә муниципаль ихтыяжлар бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә раслана..

Казна учреждениесенә бюджет сметасында өстәмә рәвештә казна учреждениесенә бюджет сметасын төзү һәм алып бару тәртибендә каралган башка күрсәткечләр расланьрга тиеш.

Казна учреждениесенә бюджет сметасы күрсәткечләре, аның житәкчесе казна учреждениесенә бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә аны раслау хокукы бирелгән, бюджет йөкләмәләренә өстәлгән лимитлары чикләрендә, шулай ук бюджет йөкләмәләренә алынган лимитлары чикләрендә төгәлләштерелергә мөмкин.

Статья 37. Жирлек бюджетын үтәгәндә фактта алынган керемнәрдән бюджет турындагы карар белән расланганнан тыш файдалану

1. Жирлек бюджетын үтэгэндә фактта алынган керемнәр бюджет турындагы карар белән расланган керемнәрнең гомуми күләменнән тыш финанс органы тарафыннан муниципаль хисаплашуларны биләүгә, муниципаль бурычны каплауга бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, шулай ук Жирлекнең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә, аларны үтәүгә Россия Федерациясе БК 217 статьясындагы 3 пунктында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре җитмәгән очракта, финанс органы тарафыннан җибәрелергә мөмкин.

2. Максатчан билгеләнеше (аларны бирү турында хәбәрнамә алган очракта) булган субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән Россия Федерациясе Федераль салым кодексының 242 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән тәртиптә җирле бюджетка керә торган субсидияләр, шулай ук бюджет турында карары белән расланган физик һәм юридик затлардан бюджеттан кире кайтарылмый торган кертемнәр агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, җыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертп, күрсәтелгән акчаларны бирү максатларына туры килә торган бюджет чыгымнарын арттыруга җибәрелә.

Статья 38. Агымдагы финанс елын тәмамлау

1. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көчен югалта.

2. Бюджет акчаларын алучылар тарафыннан файдаланылмаган бюджет акчаларының бердәм счётындагы калдыклары, эгәр РФ БК тарафыннан башкасы каралмаган булса, агымдагы финанс елының соңгы ике эш көненнән дә соңга калмыйча бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бердәм бюджет счётына күчерелергә тиеш.

3. Агымдагы финанс елның 1 гыйнварына максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертлар, финанс белән тәмин итү чыганагы Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансфертлардан тыш, агымдагы финанс елның беренче 15 эш көне эчендә бюджет керемнә кире кайтарылырга тиеш.

6 бүлек. Бюджет хисабын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау

Статья 39. Бюджет хисабын төзү

1. Бюджет хисабына керә:

-бюджет үтәлеше турында хисап;

-бюджет үтәлеше балансы;

-эшчәнлекнең финанс нәтижеләре турында хисап;

-акча чималлары хәрәкәте турында хисап;

-аңлатма язуы.

2. Бюджет үтәлеше турындагы хисапта бюджет үтәлеше турында Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча белешмәләр бар.

3. Бюджет акчаларының Баш администраторлары бюджет акчаларын ведомство буйсынуындагы алучылар (бүлүчеләр), бюджет керемнәре администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары администраторлары тарафыннан үзләренә тапшырылган бюджет хисабы нигезендә бюджет хисабын төзиләр.

Жирле бюджет акчаларының Баш администраторлары бюджет хисабын финанс органына үзләрә билгеләгән срокларда тапшыралар.

4. Жирлекнең бюджет хисабы финанс органы тарафыннан бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисабы нигезендә төзелә.

5. Жирлекнең бюджет хисабы еллык була. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап квартал саен бирелә.

6. Жирлекнең бюджет хисабы финанс органы тарафыннан жирлек башкарма комитетына тапшырыла.

7. Жирлек бюджетының үтәлеше турындагы хисап агымдагы финанс елының беренче кварталы, яртыеллыгы һәм тугыз ае өчен Башкарма комитет тарафыннан раслана.

Жирлек советына һәм ревизия комиссиясенә жибәрелә.

Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап жирлек Советы карары белән расланырга тиеш.

8. Жирлекнең финанс органы бюджет хисабын районның финанс-бюджет палатасына тапшыра.

Статья 40. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү.

1. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап жирлек Советында каралганчы тышкы тикшерү узарга тиеш, аңа бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисабына тышкы тикшерү һәм жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә эзерләү керә.

2. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү ревизия комиссиясе тарафыннан жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә, РФ БК таләпләрен үтәп һәм федераль законнарда билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып башкарыла.

Жирлек Советы мөрәжәгәте буенча жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү районның контроль - хисап палатасы яисә Татарстан Республикасы контроль - хисап органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Жирлек Башкарма комитеты бу елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча аңа бәяләмә эзерләү өчен жирле бюджетның үтәлеше турында хисап тапшыра. Жирле бюджет үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләү бер айдан да артмаган срокта башкарыла.

4. Ревизия комиссиясе, бюджет акчаларының баш администраторларының еллык бюджет хисабына тышкы тикшерү күрсәткечләрен исәпкә алып, жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапка бәяләмә эзерли.

5. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә Ревизия комиссиясе тарафыннан жирлек Советына тапшырыла һәм бер үк вакытта жирлек Башкарма комитетына жибәрелә.

Статья 41. Жирле бюджет үтәлеше турында еллык хисапны жирлек Советы тарафыннан тапшыру, карау һәм раслау

1. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапны тапшыру, карау һәм раслау тәртибе жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта аңа бюджет үтәлешенә һәм бюджет хисабына анализ ясалган аңлатма язуы һәм муниципаль биремнең үтәлеше һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның башка нәтижәләре турында белешмәләр, жирлек бюджеты үтәлеше

турында карар проекты, жирлек бюджеты үтөлеше турында башка бюджет хисабы, Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

3. Бюджет үтөлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижеләре буенча жирлек Советы жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карарны раслау йә кире кагу турында Карар кабул итә.

Жирлек Советы Бюджет үтөлеше турындагы карарны кире каккан очракта, ул белешмәләрнең дәрәс булмаган яисә тулы булмаган чагылышы фактларын бетерү һәм кабат тапшыру өчен бер айдан да артмаган вакытка кире кайтарыла.

3. Жирле бюджет үтөлеше турындагы еллык хисап жирлек Советына агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

Статья 42. Жирлек бюджеты үтөлеше турында карар

1. Хисап финанс елында жирлек бюджеты үтөлеше турындагы хисап, бюджет керемнәренең, чыгымнарының һәм кытлыгының (профицитуның) гомуми күләмен күрсәтеп, жирлек Советы карары белән раслана.

2. Хисап финанс елы өчен бюджет үтөлеше турындагы карарга аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

-бюджетлар керемнәре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре;

-жирле бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;

-бюджетлар чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча жирле бюджет чыгымнары;

-бюджетлар кытлыктарын финанслау чыганактары классификациясе кодлары буенча жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганактары;

-жирлек Советы тарафыннан расланган, РФ БК, Татарстан Республикасы законы, жирлек Советы карары белән жирлек бюджетының үтөлеше турында Карар кабул итү өчен билгеләнгән башка күрсәткечләр.

Статья 43. Гавами тыңлаулар

Хисап финанс елы өчен бюджет үтөлеше турындагы хисапны караганчы, жирлек Советы утырышында жирлек Советы билгеләгән тәртиптә гавами тыңлаулар үткәрелә.

7 бүлек. Муниципаль финанс контроле

Статья 44. Төп нигезләмәләр. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручы органнар вәкаләтләре

1. Бюджет процессының барлык этапларында муниципаль финанс контроле гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган хокукый актларның, физик затларга жирлек бюджетыннан башка түлүүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрен һәм йөкләмәләрен билгели торган хокукый актларның нигезләмәләрен үтәүне, шулай ук муниципаль контрактларның, жирлек бюджетыннан акчалар бирү турындагы шартнамәләрен (килешүләрен) шартларын үтәүне тәмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

3. Тышкы муниципаль финанс контроле органының тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләре булып тора:

-бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган хокукый актлар, физик затларга жирлек бюджетыннан башка түлүүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрен һәм йөкләмәләрен билгели торган хокукый актлар нигезләмәләренең үтәлешен, шулай

ук жирлек бюджетыннан акчалар бирү турында муниципаль контрактлар, шартнамэләр (килешүләр) шартларының үтөлешен тикшереп тору;

-бюджет акчаларының, бюджет үтөлеше турында квартал һәм еллык хисапларның баш администраторларының бюджет хисабын төзүнең һәм тапшыруның дөреслеген, тулылыгын һәм норматив таләпләргә туры килүен тикшереп тору;

-«Россия Федерациясе субъектларының, федераль территорияләренең һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында»2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән башка өлкәләрдә контроль.

4. Эчке муниципаль финанс контроле органнарының эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләре булып тора:

-бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган, шул исәптән муниципаль учреждениеләрнең бухгалтерлык исәбенә, бухгалтерлык (финанс) хисабын төзүгә һәм тапшыруга таләпләр билгели торган хокукый актлар нигезләмәләренең үтөлешен тикшереп тору;

-физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрне һәм йөкләмәләрне билгели торган хокукый актлар нигезләмәләренең үтөлешен, муниципаль мөлкәт белән идарә иткәндә һәм эш иткәндә һәм (яисә) аннан файдаланганда жирлек бюджеты керемнәрен булдыруны һәм чыгымнарын гамәлгә ашыруны, шулай ук бюджеттан, муниципаль контрактлардан акчалар бирү турындагы шартнамәләрнең (килешүләрнең) шартларын үтәүне тикшереп тору;

-бюджеттан акча бирү турындагы шартнамәләрне (килешүләрне) үтәү максатларында төзелгән шартнамәләрнең (килешүләрнең), шулай ук РФ БК каралган очрақларда муниципаль контрактларны үтәү максатларында төзелгән шартнамәләрнең (килешүләрнең) шартлары үтөлешен тикшереп тору;

-бюджет акчаларын (бюджеттан бирелгән акчаларны) бирү һәм (яисә) алардан файдалану нәтижәләре турындагы хисапларның, шул исәптән муниципаль программаларны гамәлгә ашыру турындагы хисапларның, муниципаль биремнәренең үтөлеше турындагы хисапларның, бюджеттан акчалар бирүнең нәтижәлегә күрсәткечләренә ирешү турындагы хисапларның дөреслеген тикшереп тору;

-дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган сатып алулар өлкәсендәге контроль.

8 бүлек. Бюджетара трансфертлар

Статья 45. Жирле бюджетлардан бирелә торган бюджетара трансфертлар рәвешләре

1. Жирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар түбәндәге формада бирелә:

-жирлекләрнең бюджет тәмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр;

-РФ БК 140 статьясында билгеләнгән очрақларда район бюджетыннан жирлекләр бюджетларына субвенцияләр;

-муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

-РФ БК 142.2 статьясында билгеләнгән очрақларда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр;

-башка бюджетара трансфертлар.

2. Жирлекләр бюджетларына жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар (төзелгән килешүләр

нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлардан тыш) жирлекләрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан район бюджетыннан жирлекләр бюджетларына бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартларны үтәгәндә бирелә.

Статья 46. Муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирлек бюджетыннан субсидияләр.

1. РФ БК, башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирлек Советы карарларында каралган очрақларда һәм тәртиптә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләрне бирү максатлары һәм шартлары бюджеттан субсидия бирелә торган Жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган жирле администрацияләр арасындагы килешүләр белән билгеләнә.

Статья 47. Жирлек бюджетыннан район бюджетына башка бюджетара трансфертлар

Жирлек Советының РФ БК таләпләре нигезендә кабул ителә торган карарларында каралган очрақларда һәм тәртиптә төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыру өчен жирлек бюджетыннан район бюджетына башка бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.